

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی تاثیر آموزش مهارت‌های مقابله بر کیفیت زندگی و حس هماهنگی منطقی والدین کودکان مبتلا به لوسمی

استاد راهنما: دکتر صدیقه خنجری

استاد مشاور: دکتر نعیمه سیدفاطمی

استاد مشاور آمار: حمید حقانی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پرستاری

بهداشت کودک و خانواده

دانشجو: سمیه برجی

بهمن ۱۳۹۲

چکیده:

عنوان: بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های مقابله بر کیفیت زندگی و حس هماهنگی منطقی والدین کودکان مبتلا به لوسمی
زمینه و هدف: در بین بیماری‌های مزمن دوران کودکی سرطان شیوع زیادی داشته و علاوه بر زندگی کودک، خانواده را نیز درگیر می‌سازد. این مطالعه با هدف تعیین تأثیر آموزش مهارت‌های مقابله بر کیفیت زندگی و حس هماهنگی منطقی والدین کودکان مبتلا به لوسمی انجام گرفت.

روش اجرا: در این مطالعه کارآزمایی بالینی غیر تصادفی که بین اسفند ماه سال ۱۳۹۱ تا تیر ماه سال ۱۳۹۲ انجام گرفت، ۹۸ نفر از والدین کودکان مبتلا به لوسمی مراجعه کننده به دو بیمارستان منتخب دانشگاه علوم پزشکی تهران به صورت نمونه‌گیری دردسترس در دو گروه آزمون (۴۸ نفر) و کنترل (۵۰ نفر) وارد مطالعه شدند. معیارهای ورود برای کودک داشتن تجربه یک دوره شیمی‌درمانی و یک مراقبت دهنده اصلی (پدر یا مادر) و برای والدین: سن بیشتر از ۱۸ سال، توانایی صحبت کردن، خواندن و نوشتن به زبان فارسی، نداشتن هرگونه اختلال روانی، عصبی و یا بیماری مزمن شناخته شده دیگر، عدم ابتلا به سرطان دراعضای درجه یک خانواده و ساکن بودن در استان تهران و البرز بود. والدین در صورت وقوع پیشامد استرس‌زا (طلاق، بحران مالی، مرگ اعضای درجه یک والدین) و شرکت در دوره‌های آموزشی خاص از مطالعه خارج می‌شدند. پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک والدین و کودک، نسخه فارسی پرسشنامه کیفیت زندگی مراقبین افراد مبتلا به سرطان (the Caregiver Quality of Life – Cancer (CQOLC و پرسشنامه حس هماهنگی منطقی ۱۳-Sense of Coherence در این پژوهش به کار گرفته شد. برای گروه آزمون آموزش مهارت‌های مقابله شامل مهارت‌های ارتباط اجتماعی بود که طی ۴ جلسه آموزشی دو ساعته به روش بحث گروهی (۵ تا ۸ نفره)، انجام پذیرفت. گروه آزمون پرسشنامه‌های پژوهش را بلافاصله پس از اتمام جلسات آموزشی تکمیل کردند. هم‌چنین چهار هفته پس از مداخله نیز پرسشنامه‌های پژوهش مجدداً توسط والدین در هر دو گروه تکمیل گردید. نتایج با استفاده از آزمون‌های تی زوج، تی مستقل، آزمون کای دو، آزمون دقیق فیشر و آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: یافته‌های پژوهش نشان داد که پس از مداخله میانگین کیفیت زندگی والدین در گروه آزمون از $68/66 \pm 20/08$ قبل از مداخله به $81/56 \pm 18/61$ بلافاصله پس از مداخله و $81/91 \pm 16/92$ یک ماه پس از مداخله ($P < .001$) و در گروه کنترل از $73/12 \pm 23/77$ به $74/06 \pm 21/11$ رسیده است. هم‌چنین میانگین حس هماهنگی منطقی در گروه آزمون از $60/77 \pm 10/92$ قبل از مداخله به $60/77 \pm 10/92$ بلافاصله پس از مداخله و $55/87 \pm 9/81$ یک ماه پس از مداخله ($P < .001$) و در گروه کنترل از $53/74 \pm 12/61$ به $52/10 \pm 12/33$ رسیده است. هم‌چنین کیفیت زندگی والدین در گروه آزمون افزایش معناداری را در مقایسه با گروه کنترل داشت ($P = .045$). پس از مداخله دو بعد از کیفیت زندگی شامل رنج جسمی و روحی ($P < .001$) و گسیختگی سبک زندگی ($P < .001$) کاهش معنی‌داری را نشان داد.

بحث و نتیجه گیری: آموزش مهارت‌های مقابله می‌تواند منجر به ارتقای کیفیت زندگی و حس هماهنگی منطقی والدین کودکان مبتلا به لوسمی شود. لذا پیشنهاد می‌شود مدیران پرستاری توجه به کیفیت زندگی و حس هماهنگی منطقی و نیز آموزش مهارت‌های مقابله به والدین کودکان مبتلا به بیماری‌های مزمن را در آموزش و خدمات پرستاری مورد توجه قرار دهند.

واژه‌گان کلیدی: والدین، کودکان، لوسمی، مهارت‌های مقابله، کیفیت زندگی، حس هماهنگی منطقی

Tehran University of Medical Sciences
Nursing and Midwifery Faculty

**The effect of coping skills training on quality of life and Sense
of Coherence in parents of children with leukemia**

Under supervision of Sedighe Khanjari

A thesis submitted to the Graduate Studies Office
In partial fulfillment of the requirements for
The degree of Master of Science in
Child and Family Health Nursing

By: Somaye Borji

February ۲۰۱۴

Abstract

Title: The effect of coping skills training on quality of life and Sense of Coherence in parents of children with leukemia

Background and objective: Among childhood chronic medical illnesses, cancer is most common that can affect quality of life (QoL) of patients and their families. The objective of the study was to determine the effect of coping skills training on QoL and Sense of Coherence (SoC) in parents of children with leukemia.

Methods: In this non-randomized clinical trial, that applied between March and June 2013, 98 parents of children with leukemia who referred to two selected hospitals affiliated to Tehran University of Medical Sciences were enrolled to study by convenience sampling at 2 groups including experimental (n= 48) and control (n= 50) group. Inclusion criteria for Children include: have experienced one course of chemotherapy and having a main family caregiver (father or mother) and for parents include: the parents being older than 18 years; knowing how to read and understand the Persian language; not having a history or current psychiatric or neuropsychological disorders; never having been diagnosed with cancer of any type in close family member; residing in Tehran and Alborz. Parents exclude from study if occurrence and perceived stress of major life events (divorce, financial crisis, death of a family member); and Participation in a special education. Data collected through two questionnaires including demographic characteristics of parents and children, Sense of Coherence-13 and the Persian version of Caregivers Quality Of Life index Cancer. For the experimental group coping skills training including social communication skills performed through four, 2 hours sessions by small group discussion (6-8 members). Experimental group completed The questionnaires immediately after intervention. Furthermore the questionnaires completed four weeks after the intervention by the parents. Data were analyzed using descriptive statistics (independent t-test, paired t-test, fishers' exact test, chi-square test and Repeated Measure test) in SPSS- PC version 16.

Findings: Study showed that parents' mean QoL score in experimental group from 78.66 ± 20.08 before intervention to 81.06 ± 18.61 immediately after intervention and to 81.91 ± 16.92 four weeks after ($P < .001$) and in control from 73.12 ± 23.77 to 74.06 ± 21.11 reached. parents' mean SOC score in experimental group from 47.20 ± 10.30 before intervention to 60.77 ± 10.92 immediately after intervention and to 50.87 ± 9.81 four weeks after ($P < .001$) and in control from 53.74 ± 12.61 to 52.10 ± 12.33 reached.

Furthermore, QoL of parents in experimental group improved significantly in comparison to control group ($P = .000$). Mental/emotional Burden ($p < .001$) and Lifestyle disruption ($P < .001$) decreased significantly after intervention.

Discussion and conclusion: This study showed that coping skills training affected on QoL and SoC of parents of children with leukemia. Nursing manager should be pay attention to QoL and SOC of parents of children with chronic disease and coping skills training for them in nursing education and service.

Key words: Parents, children, leukemia, coping skills, quality of life, Sense of Coherence